

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **T. N.**, zast. JUDr. Danielem Volákem, advokátem, se sídlem Jiráskova 413, Litvínov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 6. 2010, č. j. 16 Cad 28/2009 - 90,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 6. 2010, č. j. 16 Cad 28/2009 - 90, **se zrušuje.**

II. Žaloba **se odmítá.**

III. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 1. 2009, č. X.

IV. V řízení o kasační stížnosti a o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 1. 2009, č. X, **se přiznává** ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Danielu Volákovi odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 6818 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalovaná rozhodnutím ze dne 29. 1. 2009, č. X, podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zamítla žádost žalobkyně o plný invalidní důchod, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Mostě ze dne 29. 12. 2008 není žalobkyně plně invalidní.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 28. 6. 2010, č. j. 16 Cad 28/2009 - 90, ve výroku I. zamítl žalobu proti tomuto rozhodnutí žalované, ve výroku II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení a ve výroku III. přiznal ustanovenému advokátovi JUDr. Danielu Volákovi náhradu nákladů řízení ve výši 24 097,90 Kč.

V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud uvedl, že podle posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise v Ústí nad Labem“) ze dne 27. 7. 2009 se k datu vydání rozhodnutí žalované jednalo u žalobkyně o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byl zcela lehký, vleklý vertebrogenní syndrom bederní, funkční při svalové dysbalanci. Toto zdravotní postižení posudková komise v Ústí nad Labem podřadila pod zdravotní postižení uvedené v kapitole XV, oddílu F, položce 2, písm. a) Přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., podle něho stanovila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti na 10 % a dospěla k závěru, že žalobkyně nebyla ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí plně ani částečně invalidní. Žalobkyně se závěry posudkové komise v Ústí nad Labem nesouhlasila, a proto byl dne 10. 3. 2010 vypracován Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „posudková komise v Praze“) nový posudek o jejím zdravotním stavu. Posudková komise v Praze dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně byla myomatosa děložní, která vedla k inkontinenci moči s nahodilým a ojedinělým odchodem moči při zatížení. Toto onemocnění podle posudkové komise v Praze odpovídá zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole XI, oddílu B, položce 4, písm. a) Přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a způsobuje míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobkyně ve výši 10 %. Rovněž podle závěru posudkové komise v Praze tedy žalobkyně nebyla ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí plně ani částečně invalidní.

Podle krajského soudu posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 27. 7. 2009 a posudek posudkové komise v Praze ze dne 10. 3. 2010, které v přezkumném soudním řízení představují stěžejní důkazy, na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů náležitě zhodnotily zdravotní stav žalobkyně. Ta byla při jednání posudkových komisí přítomna a byla během nich přešetřena odbornými lékařkami z oborů rehabilitace a interna. Obě posudkové komise přitom učinily shodný závěr o desetiprocentní míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a o tom, že žalobkyně nebyla ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí plně ani částečně invalidní. Z těchto důvodů se krajský soud s posudkovými závěry obou komisí ztotožnil a žalobu označil za nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost. V ní namítla, že se krajský soud nikterak nevypořádal s podáním ze dne 20. 5. 2010 a ani nezmínil, jaké závěry z něho učinil. Podle další stížnostní námitky nevzal soud v úvahu veškeré lékařské nálezy. Konečně stěžovatelka namítla, že zdravotní potíže, které se od vydání rozsudku ještě zhoršily, jí znemožňují výkon jakékoliv práce. S ohledem na tyto skutečnosti navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 6. 2010, č. j. 16 Cad 28/2009 - 90, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

V řízení o kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) vázán jejím rozsahem. Rovněž tak je podle odstavce třetího téhož ustanovení vázán důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny, což však neplatí, bylo-li řízení před krajským soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Zmatečnost řízení před krajským soudem pak podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. spočívá v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

K zmatečnosti řízení před soudem došlo i v nyní projednávané věci, takže Nejvyšší správní soud k ní musel přihlížet z úřední povinnosti, i když nebyla v kasační stížnosti namítnuta.

Ze dvou fotokopií doručenky, které jsou založeny v různých částech správního spisu, jednoznačně vyplývá, že rozhodnutí žalované ze dne 29. 1. 2009, č. X, o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod bylo stěžovatelce doručeno do vlastních rukou dne 5. 2. 2009. Ve správním spise se přitom nenachází žádné další rozhodnutí žalované, které by bylo vydáno téhož dne, případně v blízkém časovém období před nebo po něm, a proto je zcela zřejmé, že stěžovatelka mohla dne 5. 2. 2009 obdržet jen uvedené rozhodnutí.

Proti tomuto rozhodnutí stěžovatelka sepsala dne 20. 4. 2009 žalobu a téhož dne ji osobně podala Okresnímu soudu v Mostě. Ten žalobu neprodleně zaslal Krajskému soudu v Ústí nad Labem, který ji obdržel dne 23. 4. 2009. Uvedené skutečnosti jsou doloženy listinami založenými v soudním spise (č. l. 1 a 2) i ve správním spise. Z jejich obsahu nebyly zjištěny žádné skutečnosti, jež by nasvědčovaly tomu, že stěžovatelka ve stanovené lhůtě sepsala žalobu dříve a podala ji přímo u správního orgánu, čímž by podle § 72 odst. 1 věty druhé s. ř. s. došlo k zachování lhůty pro podání žaloby. Za této situace je tedy nutné vycházet z toho, že žaloba proti rozhodnutí žalované byla podána dne 20. 4. 2009.

Mezi základní podmínky řízení patří včasnost podané žaloby. Pokud tato podmínka není splněna, nemůže být rozhodnuto ve věci samé a soud je povinen podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. žalobu jako opožděnou odmítnout. K takové situaci došlo i v nyní posuzovaném případě.

Dvouměsíční lhůta pro podání žaloby, která je zakotvena v § 72 odst. 1 věty první s. ř. s., totiž počala ve smyslu § 40 odst. 1 věty první s. ř. s. běžet dnem následujícím po doručení rozhodnutí žalované stěžovatelce, tedy od 6. 2. 2009. Poslední den lhůty pak podle § 40 odst. 2 věty první s. ř. s. připadl na den, který se svým označením shodoval se dnem, který určil počátek lhůty. V dané věci dvouměsíční lhůta pro podání žaloby měla skončit v neděli 5. 4. 2009. Proto se podle § 40 odst. 3 věty první s. ř. s. považoval za poslední den této lhůty nejblíže následující pracovní den. V posuzovaném případě tedy připadl konec lhůty pro podání žaloby na pondělí 6. 4. 2009, avšak stěžovatelka ji podala Okresnímu soudu v Mostě dne 20. 4. 2009, tedy až po uplynutí zákonem stanovené lhůty. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani to, že žaloba byla podána u soudu rozhodujícího

v občanském soudním řízení, který ji správně neměl zasílat krajskému soudu, nýbrž měl podle § 104b odst. 1 občanského soudního řádu řízení o ní zastavit a stěžovatelku poučit o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví. I kdyby tak totiž Okresní soud v Mostě učinil, pak by podle § 72 odst. 3 věty druhé s. ř. s. platilo, že žaloba ve správním soudnictví byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Také v tomto případě by tedy bylo nutné vycházet z toho, že stěžovatelka podala žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dne 20. 4. 2009.

Žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 1. 2009, č. X, tedy byla nepochybně podána opožděně. K délce lhůty pro podání žaloby a její přiměřenosti pak lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 - 65, publikovaný pod č. 297/2004 Sb. NSS, podle kterého „*§ 72 odst. 1 s. ř. s., který k podání žaloby ... poskytuje poměrně dlouhou lhůtu dvou měsíců, dává i práva neznalým osobám dostatek času k tomu, aby k ochraně svých subjektivních veřejných práv učinily patřičné kroky, například tím, že vyhledají právní pomoc ...*“

V dané věci krajský soud včasnost žaloby neověřoval, ačkoliv bylo zřejmé, že mezi datem vydání žalobou napadeného rozhodnutí a sepsáním žaloby uplynula doba téměř tří měsíců, takže o včasnosti žaloby musely panovat pochybnosti již v žalobním řízení. Na tom nic nemění ani skutečnost, že žalovaná se v žalobním řízení o opožděnosti žaloby nikterak nezmínila. Judikatura správních soudů totiž dovodila, že „*zjistí-li krajský soud, že žaloba byla podána opožděně, odmítne ji podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., a to bez ohledu na to, že již případně provedl procesní úkony směřující k rozhodnutí o věci samé*“ (srov. kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 As 11/2005 - 72, publikovaný pod č. 715/2005 Sb. NSS).

Lze uzavřít, že kvůli opožděnosti žaloby chyběly podmínky řízení o ní a již v řízení před krajský soudem tak byly dány důvody pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Jestliže krajský soud přesto žalobu meritorně projednal, bylo řízení před ním vedené zmatečné a došlo k naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., k čemuž musel Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 3 téhož zákona přihlédnout z úřední povinnosti, jak již bylo zmíněno.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a současně žalobu odmítl. Vzhledem k nesplnění podmínek žalobního řízení se pak již Nejvyšší správní soud nemohl zabývat námitkami uplatněnými v kasační stížnosti.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a současně rozhodne o odmítnutí návrhu, je podle § 110 odst. 2 věty druhé s. ř. s. povinen rozhodnout i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu. Z tohoto důvodu musel Nejvyšší správní soud rozhodnout nejenom o nákladech řízení o kasační stížnosti, nýbrž i o nákladech řízení o žalobě. Ty však účastníkům řízení nepřiznal, neboť při odmítnutí návrhu nemá podle § 120 a § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. žádný z nich právo na jejich náhradu. Není přitom podstatné, že napadeným rozsudkem došlo k zamítnutí žaloby, neboť z hlediska rozhodování o nákladech je podstatný celkový výsledek, a nikoliv dílčí úspěch účastníka řízení v některém stádiu řízení ve správním soudnictví. Navíc podle

§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nelze správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění přiznat náhradu nákladů řízení, i když měl ve věci plný úspěch.

Rozhodnutím o nákladech řízení však není jen rozhodnutí o náhradě nákladů řízení jeho účastníkům, nýbrž i rozhodnutí o povinnosti zaplatit ustanovenému zástupci jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování účastníka řízení (srov. kupříkladu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2004, č. j. 2 Azs 76/2003 - 41, publikované pod č. 644/2005 Sb. NSS). Z tohoto důvodu nebylo možné ve zrušeném rozsudku krajského soudu ponechat výrok č. III, kterým byla ustanovenému advokátovi přiznána náhrada nákladů řízení o žalobě ve výši 24 097,90 Kč (správně měla být zvolena formulace o přiznání odměny za zastupování a o náhradě hotových výdajů ustanovenému zástupci žalobkyně - pozn. NSS). Ostatně tento výrok nejspíše ani nebyl doposud realizován, neboť v soudním spise se nenachází žádný doklad o výplatě odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů advokátovi ani pokyn k jejímu provedení. Nejvyšší správní soud tak musel podle § 110 odst. 2 věty druhé s. ř. s. znovu rozhodnout i o přiznání odměny za zastupování a o náhradě hotových výdajů ustanovenému zástupci stěžovatelky JUDr. Danielu Volákovi v řízení o žalobě. Takto ustanovený zástupce pak byl oprávněn zastupovat stěžovatelku také v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). Také v tomto případě podle § 120 a § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů, a proto bylo nutné o nich rozhodnout i ve vztahu k řízení o kasační stížnosti.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti a o žalobě přiznal ustanovenému zástupci stěžovatelky odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v celkové výši 6818 Kč, která se po zaokrouhlení skládá z částky 3000 Kč za šest úkonů právní služby po 500 Kč (první porada s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení, doplnění žaloby učiněné dne 15. 6. 2009, vyjádření k posudku posudkové komise v Ústí nad Labem učiněné dne 6. 10. 2009, vyjádření k posudku posudkové komise v Praze učiněné dne 20. 5. 2010, účast na jednání před krajským soudem konaného dne 28. 6. 2010 a podání kasační stížnosti ze dne 26. 7. 2010 podle § 7 bod 2, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b), d) a g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů), z částky 1800 Kč za s tím souvisejících šest režijních paušálů po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), z částky 481,60 Kč za cestovné k jednání před krajským soudem a zpět (§ 13 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), z částky 400 Kč za náhradu promeškaného času stráveného cestou k tomuto jednání a zpět v rozsahu čtyř započatých půlhodin po 100 Kč (§ 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a z částky 1136,32 Kč odpovídající 20 % dani z přidané hodnoty, kterou byl advokát povinen podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrad, jež byly vyjmenovány (§ 35 odst. 8 věta druhá s. ř. s.). Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů bude ustanovenému zástupci proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v obvyklé lhůtě.

Nejvyšší správní soud však nemohl ustanovenému zástupci stěžovatelky přiznat odměnu za jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč, jak nesprávně učinil krajský soud v napadeném rozsudku. Ve věcech důchodového pojištění se totiž podle § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb. považuje za tarifní hodnotu částka 1000 Kč, takže sazba

mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby z ní činí 500 Kč, jak vyplývá z § 7 bodu 2 téhož právního předpisu. Rovněž tak nebylo možné ustanovenému zástupci přiznat odměnu za tři jednání s klientkou, které měl podle podání ze dne 29. 6. 2010 poskytnout a které mu krajský soud v napadeném rozsudku uznal, neboť uskutečnění těchto dalších porad s klientkou a jejich trvání přesahující jednu hodinu ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb. advokát nikterak nedoložil. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2005, č. j. 7 Azs 125/2005 - 37, www.nssoud.cz, podle něhož *„jestliže ze soudního spisu není zřejmé, že ustanovený advokát učinil úkon právní služby, za který náleží odměna podle § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, soud mu odměnu nepřizná.“* Konečně Nejvyšší správní soud nepřiznal zástupci ani odměnu za první poradu s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení v řízení o kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., které se advokát taktéž domáhal v podání ze dne 20. 9. 2010, neboť ten již zastupoval stěžovatelku v žalobním řízení, takže s projednávanou věcí byl dostatečně obeznámen a první poradu s klientkou již nebylo zapotřebí konat. Navíc zástupce stěžovatelky uskutečnění tohoto úkonu právní služby ničím nedoložil.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. února 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu